

**COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION**

**Brussels, 30 April 2014
(OR. sk)**

**9249/14
ADD 1**

**ECOFIN 426
UEM 115**

COVER NOTE

From: Ambassador Ivan Korcok, Permanent Representation of the Slovak Republic to the European Union

date of receipt: 29 April 2014

To: Carsten Pillath, Director-General, DGG-Economic Affairs and Competitiveness General Secretariat of the Council of the European Union

Subject: 2014 Slovak Stability Programme

Delegations will find attached the second part of the Slovak Stability Programme for 2014-2017

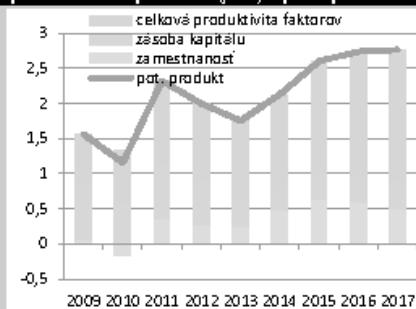

BOX 2 - Metodické rozdiely pri výpočte potenciálneho produktu EK vs. MF SR

Odhad potenciálu ekonomiky a produkčnej medzery MF SR sa metodicky odlišuje od odhadov EK. Smerodajný pri hodnotení štrukturálnej bilancie pre účely európskych fiškálnych pravidiel je odhad EK. MF SR zverejňuje vlastnú metodiku v rámci Výboru pre Makroekonomickej prognózy.

Podľa odhadov MF SR sa rast potenciálu ekonomiky v roku 2013 oproti roku 2012 mierne spomalil na 1,8%, najmä pre klesajúce investície v ekonomike, ktoré viedlo k spomaleniu akumulácie kapitálu. Už v priebehu minulého roka však bola pozorovaná zmena tohto trendu a v budúcnosti očakávame zrýchlenie rastu potenciálu ekonomiky.

GRAF 17 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) – prístup MF SR

* celková produktivita výrobných faktorov

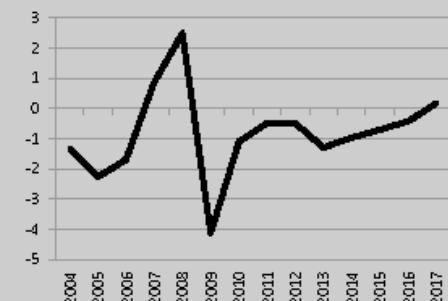
TAB 6 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR

	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Rovno váž. zamestnan.
2009	1,6	0,7	0,8	0,1
2010	1,2	0,7	0,6	-0,2
2011	2,3	1,2	0,8	0,4
2012	2,0	1,1	0,6	0,3
2013	1,8	1,1	0,4	0,3
2014F	2,1	1,3	0,3	0,5
2015F	2,6	1,6	0,4	0,7
2016F	2,7	1,8	0,4	0,6
2017F	2,8	1,9	0,4	0,5

Zdroj: MF SR

Rast reálneho HDP v roku 2013 spomalil na 0,9%, čo viedlo k ďalšiemu prehĺbeniu produkčnej medzery na -1,3% potenciálneho produktu. V nasledujúcich rokoch však očakávame, že rast HDP prevyši rast potenciálu ekonomiky a produkčná medzera sa postupne uzavrie ku koncu roku 2016.

GRAF 18 - Vývoj produkčnej medzery (% potenciálneho HDP) – prístup MF SR

* Produkčná medzera sa počíta užívadom na HDP odstavený od vplyvu predzásobenia cigaretnami a iné jednovazové efekty.

TAB 7 - Vývoj produkčnej medzery – prístup MF SR

	HDP* (%)	Potenciálny HDP (rast, %)	Produkčná medzera (% pot. HDP)
2009	4,9	1,6	4,1
2010	4,4	1,2	-1,1
2011	3,0	2,3	-0,5
2012	1,8	2,0	-0,5
2013	0,9	1,8	-1,3
2014F	2,3	2,1	-1,0
2015F	3,0	2,6	-0,7
2016F	3,2	2,7	-0,4
2017F	3,4	2,8	0,2

Zdroj: MF SR

Rozdiely v metodikách MF SR a EK sa týkajú takmer všetkých zložiek výpočtu, aj keď základná metóda je totožná. Obe inštitúcie počítajú potenciálny produkt pomocou Cobb-Douglaseovej produkčnej funkcie. No kým MF SR počíta potenciálny produkt zo štvorročných údajov, EK používa ročné dátá.

Ďalší rozdiel vyplýva z rôznych podielov výrobných faktorov. EK používa spoločné podiele pre všetky nové členské krajinu – 0,63 pre elasticitu práce a 0,37 pre elasticitu kapitálu. Na druhej strane MF SR odvodzuje

podiel faktorov z národných účtov - práca ako podiel kompenzácií zamestnancov (bez živnostníkov) na HDP na úrovni 0,43 a kapitál analogicky na úrovni 0,57 (priemerné hodnoty za roky 1995-2010).

Pri zásobe kapitálu spočíva hlavný rozdiel v pôvodnej hodnote a v mieri odpisov. EK pre všetky nové členské krajinu (s výnimkou ČR) odhadla zásobu kapitálu v roku 1995 ako dvojnásobok HDP a používa spoločnú mieru depreciácie na úrovni 5 %. MF SR používa skutočný odhad zásoby kapitálu z roku 1999 od Štatistického úradu a miera odpisov je získaná z ročných národných účtov.

Odhad rovnovážnej zamestnanosti obe inštitúcie získavajú z obyvateľstva v pracovnom veku použitím trendu miery participácie, NAIRU a trendu odpracovaných hodín. Rozdiel však nastáva pri vstupe – MF používa obyvateľstvo vo veku 15 rokov a vyššie, kým EK obyvateľstvo vo veku 15 až 64 rokov.

Rozdiel pri produktivite faktorov (TFP) spočíva najmä v historických dátach. MF SR zvyšuje potenciálny produkt v rokoch 2005-2008, aby tak odrážal štrukturálne zmeny v ekonomike, ktoré spoločná metóda EK nedokáže zachytiť. Nadmerne vysokú produkčnú medzeru v rokoch 2007-2008, ktorá vyplýva z metódy EK, pritom nepotvrdzujú iné ukazovateľov nerovnováhy. Ak by metodika EK v týchto rokoch zodpovedala realite, prejavilo by to aj na pozorovateľných ukazovateľoch ekonomickej vývoja. Napríklad na saldo bežného účtu platobnej bilancie, čistej inflácii, či na jednotkových nákladoch práce.

II.4. Vplyv konsolidácie verejných finančí v rokoch 2013-2017 na ekonomiku⁴

Konsolidácia v roku 2013 znížila rast HDP len o 0,2 p. b. Balíček obsahoval opatrenia vo výške 2,2% HDP, no priamy vplyv na ekonomiku mala iba jeho časť vo veľkosti 0,7 % HDP. V rámci balíčka s priamym vplyvom na rast prevažovali príjmové opatrenia zarmerané na zvýšenie progresivity daní z príjmov a zvýšenie odvodov. Na výdavkovej strane rozpočtu došlo k zvýšeniu výdavkov v medzispotrebe, investiciach ako aj na mzdrových prostriedkoch verejného sektora⁵.

V roku 2014 predpokladáme vplyv konsolidácie na rast HDP vo výške 0,4 p. b. Celková výška potrebných opatrení na dosiahnutie fiškálneho cieľa má veľkosť 1,0 % HDP, kým jej priamy vplyv na ekonomiku je vo veľkosti 1,1 % HDP⁶. Mierne prevažujúce výdavkové opatrenia vo výške 445 mil. eur zahŕňajú úspory v medzispotrebe verejnej správy, ako aj mzdrových prostriedkoch verejného sektora. Príjmové konsolidačné opatrenia očakávame vo výške 342 mil. eur. Najväčší vplyv má pokračovanie odvodu z regulovaných odvetví v roku 2014 navýšené o jednorazovú platbu a zavedenie daňových licencí.

Pre roky 2015 až 2017 sa pozeráme na dva scenáre. V prvom scenárii sú zahrnuté opatrenia dosiahnuté vo východiskách rozpočtu verejnej správy (RVS), ako aj výdavkové opatrenia nad rámec východisk RVS zohľadňujúce naplnenie rozpočtových dielov. Celková veľkosť potrebných opatrení postupne narastá z 1,2 % HDP v roku 2015, 1,7 % HDP v roku 2016 až na 2,5 % HDP v roku 2017. **Predpokladaná konsolidácia zníži rast HDP o 0,4 p. b. v roku 2015, 0,2 p. b. v roku 2016 a 0,3 p. b. v roku 2017.** Druhý scenár predpokladá iba realizáciu konsolidačných opatrení podľa východisk RVS. Celková výška opatrení v druhom scenárii dosahuje 0,9 % HDP v roku 2015, 1,3 % HDP v roku 2016 až na 1,7 % HDP v roku 2017. **Konsolidácia na základe východisk RVS ovplyvní HDP vo výške o 0,2 p. b. v každom z rokov 2015 až 2017.** Pre porovnanie, veľkosť konsolidácie meraná NPC scenárom v roku 2011 vrátane prevzatých záväzkov nemocníc za minulé roky dosiahla 2,5 % HDP.⁷

Fiškálny multiplikátor v roku 2013 je odhadnutý vo výške 0,2. Tieto výsledky sú v súlade s ekonomickej literatúrou, podľa ktorej konsolidácia prostredníctvom príjmových opatrení má menší krátkodobý dopad na rast HDP ako konsolidácia s tlažiskom na výdavkovej strane⁸. **Odhadnutý multiplikátor balíčka v roku 2014** vo

⁴ Viac o vplyvoch konsolidácie v rokoch 2013-2017 v Pílohe 2.

⁵ Podrobnejšie informácie o vývoji mzdrových výdavkov verejnej správy v roku 2013 v kapitole III.2.2 na strane 32.

⁶ Do opatrení bez vplyvu na HDP v celkovej výške 0,1% patrí hľavne pokles v grantoch a transferoch, keďže sa predpokladá, že sa jedná hľavne o príjmy zo zahraničia.

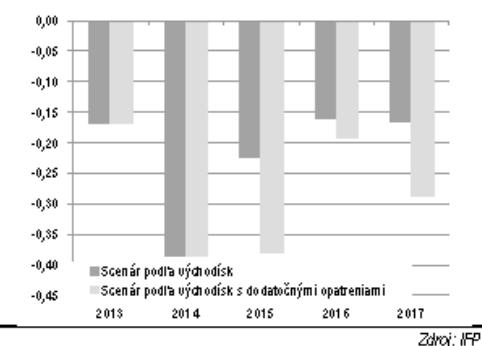
⁷ Podrobnejšie informácie sú zverejnené v komentári I FP 2012/22 na <http://wwwfinance.gov.sk/Default.aspx?CatID=8748>. Porovnanie veľkosti konsolidácie na základe NPC 2011 nie je porovnatelné s novšími údajmi za roky 2013 až 2017, pretože a) došlo k revízi údajov za minulé roky, b) ŽSR boli premenené do VS a c) rok 2011 vychádzal z predošlého roku zatiaľ čo 2015-2017 majú báziský rok 2014.

⁸ OECD Economic Outlook (2009):Interim Report March

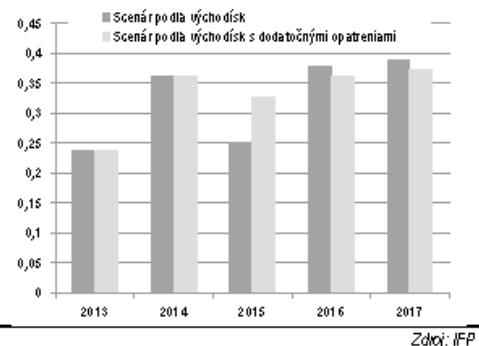
výške 0,4 zodpovedá štruktúre konsolidačných opatrení s veľmi mierne prevažujúcimi výdavkovými opatreniami. Pre roky 2015 až 2017 dosahujú multiplikátory v oboch scenároch hodnoty v intervale 0,3 až 0,4 a sú len zanedbatelne vyššie v prvom scenári.

GRAF 19 – Vplyv konsolidácie na HDP (% HDP)

Zdroj: IFP

GRAF 20 – Fiškálne multiplikátory

Zdroj: IFP

II.5. Porovnanie prognóz MF SR s prognózami ostatných inštitúcií

Oproti prognóze vydanej vo štvrtom kvartáli 2013 (OECD) predpovedajú prognózy publikované v tomto roku (IFP, EK, NBS, MMF) mierne rýchlejší rast HDP SR v rokoch 2014-2015. Hlavným dôvodom je miene pozitívnejší pohľad na vývoj externého prostredia (oproti predpokladom z jesene 2013), ktorý by mal pozitívne ovplyvniť investície a exportnú výkonnosť ekonomiky SR. Prognóza MF SR je v súlade so zimnou prognózou EK z februára 2014.

TAB 8 – Porovnanie prognóz MF SR a ostatných inštitúcií

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Reálny rast HDP (%)			
MF SR	2,3	3,0	3,2
Makrovýbor (medián)	2,2	3	3,2
NBS	2,3	3,3	-
EK	2,3	3,2	-
OECD	1,9	2,9	-
MMF	2,3	3,0	-
HICP (%)			
MF SR	0,8	2,1	2,3
Makrovýbor (medián)	0,7	2,1	2,3
NBS	0,6	1,9	-
EK	0,7	1,6	-
OECD	2,0	2,1	-
MMF	0,7	1,6	-
Bežný účet (% HDP)			
MF SR	4,5	5,3	6,1
Makrovýbor (medián)	3,1	3,2	2,8
NBS	2,7	3,5	-
EK	1,9	2,3	-
OECD	4,5	5,5	-
MMF	2,7	2,9	-

Zdroj: MF SR (február 2014), Výbor pre makroekonomické prognózy (február 2014),
NBS (január 2014), EK (február 2014), OECD (november 2013) a MMF (apríl 2014)

III. POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ

Stratégia rozpočtovej politiky vychádza zo základného cieľa, ktorým je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, podporujúcich udržateľný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života, v kontexte starnutia obyvateľstva a pri zohľadnení podmienených záväzkov. Tento cieľ je zakotvený aj v ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti¹⁰.

Po lepšom než plánovanom výsledku deficitu vo výške 2,77 % HDP a dosiahnutom výraznom konsolidačnom úsilí vo výške 1,9 % HDP v roku 2013, ktoré bolo jedno z najvyšších od vstupu Slovenska do EÚ¹¹, je **hlavným krátkodobým cieľom** dosiahnuť deficit na úrovni 2,64 % HDP v roku 2014 a udržať tak deficit pod úrovňou 3 % HDP. V roku 2014 dochádza k dočasnému mierneemu uvoľneniu štrukturálnej konsolidácie. Aj bez využitia investičnej výnimky by nemalo dôjsť k výraznej odchýlke v zmysle pravidiel preventívnej časti Paktu stability a rastu, ktorá by si vyžadovala aktiváciu korekčného mechanizmu Fiškálneho kompaktu.

Pre dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií bude vláda ďalej **pokračovať v konsolidácii verejných financií aj po roku 2013** v súlade s ustanoveniami Paktu a pri rešpektovaní obmedzení daných národnými rozpočtovými pravidlami. **Cieľová hodnota deficitu v roku 2015 bola preto stanovená na 2,49 % HDP, v roku 2016 na 1,61 % HDP a v roku 2017 na 0,54 % HDP.**

Navrhnuté ciele na roky 2015 až 2017 rešpektujú národné rozpočtové pravidlá a ústavným zákonom definované limity dluhu verejnej správy. Naplnenie fiškálnych cieľov povedie ku kulminácii verejného dluhu na úrovni 56,2 % HDP v roku 2015 a jeho následnému poklesu od roku 2016. Nemala by sa teda prekročiť úroveň 57 % HDP, ktorá by znamenala povinnosť zostaviť vyrovnaný rozpočet v roku 2017 spojený s ďalšou výraznou fiškálnou reštrikciou.

Pokračovaním znižovania deficitu bude Slovensko smerovať k svojmu **strednodobému rozpočtovému cieľu v podobe štrukturálneho deficitu vo výške okolo 0,5 % HDP**, ktorý pri splnení fiškálnych cieľov dosiahne¹² v roku 2017. V rokoch 2015 a 2016 by malo dôjsť k zlepšeniu štrukturálnej bilancie o približne 0,5 % HDP a v roku 2017 o 0,6 % HDP. Zároveň vláda predpokladá rast verejných výdavkov v období rokov 2013 až 2017 v súlade s referenčnou hodnotou výdavkového pravidla.

Ciele s salda verejnej správy na roky 2015 a 2016 sa v porovnaní s predchádzajúcim programom stability mierne zmenili. Podľa novej interpretácie pravidiel Paktu môže byť konsolidačné úsilie požadované od krajín v podobnej hospodárskej a rozpočtovej situácii ako Slovensko v roku 2015 nižšie ako 0,5 % HDP, vzhladom na výraznú negatívnu produkčnú medzeru, relatívne nízky deficit a dlh, a stredné riziko dlhodobej udržateľnosti (podrobnejšie v Boxe 4). No vzhladom na uvoľnenie rozpočtovej politiky v roku 2014 je **pre dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa v súlade s odporúčaniami Rady EÚ z júna 2013 a požiadavkami Fiškálneho kompaktu v roku 2015 potrebné dosiahnuť vyššie konsolidačné úsilie**, než by umožňovala nová interpretácia pravidiel.

* Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

¹¹Konsolidačné úsilie v roku 2013 dosiahlo 1,86 % HDP a v roku 2011 dosiahlo 2,05 % HDP. Najväčšie konsolidačné úsilie vo výške 3,3 % HDP dosiahlo Slovensko v roku 2003.

¹²Za dosiahnutie MTO sa podľa Paktu považuje, ak je viedzalenosť štrukturálneho salda od strednodobého rozpočtového cieľa menšia ako 0,25 p.b. HDP.

TAB 9 – Základné fiškálne ukazovatele v rokoch 2013 až 2017 (ESA95, % HDP)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Saldo verejnej správy	-7,54	-4,76	-4,48	-2,77	-2,64	-2,49	-1,61	-0,54
2. Cyklická zložka	-0,3	-0,6	-0,8	-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
3. Jednorazové efekty	-0,6	0,4	0,1	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
4. Cyklicky upr. saldo bez jednoraz. efektov (1-2-3)	-6,7	-4,6	-3,8	-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7
5. Konsolidované úsilie (medziročná zmena 4)*	-	2,0	0,8	1,9	-0,3	0,4	0,5	0,6
6. Rast výdavkového agregátu očisteného o zmeny v príjmovach (%)	-	-	-	-2,9	-3,6	-0,9	-0,5	-0,6
7. Referenčná hodnota rastu výdavkov pre SR (%)	-	-	-	1,8	2,4	2,4	1,3	1,3
8. Odchýlka od výdavkového benchmarku (6-7) *	-	-	-	-4,8	-6,0	-3,3	-1,8	-1,9
9. Hrubý dlh verejnej správy	41,0	43,6	52,7	55,4	55,2	56,2	54,9	53,4

*Negatívne číslo predstavuje phenie výdavkového agregátu ; (+)reštrikcia, (-) expenzia;
Súlad s výdavkovým pravidlom hodnotí EK pre Slovensko iba po prechode do preventívnej časti Paktu po roku 2013.

Zdroj: MF SR

Konsolidácia verejných financií prebieha v súlade s plánmi vlády. Deficit verejnej správy dosiahol v roku 2013 hodnotu 2,77 % HDP, čo je v porovnaní s rozpočtovaným deficitom vo výške 2,94 % HDP zlepšenie o 0,17 p.b. Hlavné negatívne faktory, najmä výpadky niektorých daňových a nedaňových príjmov, boli kompenzované úsporami na výdavkoch, lepším hospodárením samospráv a ďalších subjektov verejnej správy. Na saldo verejných financií mala pozitívny vplyv aj nižšia potreba spolufinancovania spojená s nížim využívaním EÚ fondov. Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roku 2013 úroveň 55,4 % HDP.

Podľa aktuálneho odhadu by mal schodok verejných financií v roku 2014 dosiahnuť úroveň 2,84 % HDP. Aktuálny odhad indikuje oproti cielenému schodku 2,64 % HDP riziká vo výške 0,2 % HDP, ktoré budú v prípade ich pretvárania pokryté dodatočnými opatreniami. Riziká v aktuálnom vývoji oproti fiškálnemu cieľu možno pripisať viacerým faktorom, z ktorých najvýznamnejšie sú výpadok predpokladaných príjmov z dividend a nižší výnos z predaja voľných frekvenčných pásiem telekomunikačným operátorom. Positívne riziko predstavuje nadálej boj proti daňovým únikom.

Za predpokladu, že by vláda neprijala žiadne dodatočné opatrenia a na saldo verejnej správy by mal vplyv len makroekonomický vývoj (predpoklad NPC), deficit verejnej správy by v roku 2015 dosiahol úroveň 3,7 % HDP. V ďalších rokoch sa predpokladá vďaka priaznivejším makroekonomickým predpokladom mierny pokles salda za predpoklad NPC, pričom v roku 2017 by bol na úrovni 3,0 % HDP.

Na základe tohto je možné konštatovať, že bude potrebné prijať opatrenia na zlepšenie primárneho salda verejnej správy celkovo o 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, o 1 385 mil. eur (1,7 % HDP) v roku 2016 a o 2 134 mil. eur (2,5 % HDP) v roku 2017. Ide o zobrazenie kumulatívnej sumy opatrení voči scenáru nezmenených politík, čo znamená, že v prípade prijatia trvalých (štrukturálnych) opatrení sa potreba dodatočných opatrení v nasledujúcich obdobiah znížuje o objem už prijatých opatrení. Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, 482 mil. eur (0,5 % HDP) v roku 2016 a 748 mil. eur (0,8 % HDP) v roku 2017.

TAB 10 – Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA95, % HDP)

	2015	2016	2017
1. Primárné saldo VS - fiškálne ciele	-0,7	0,2	1,2
2. Primárné saldo VS - návrhu východísk VS vrátane opatrení	-1,0	-0,2	0,5
3. Primárné saldo VS - scenár nezmenených politík (NPC)	-1,9	-1,5	-1,3
4. Celková potreba opatrení (1-3)	1,2	1,7	2,5
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	1,2	0,5	0,8
- celková potreba opatrení (1-3), v mil. eur	904	1 385	2 134
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	904	482	748

Objem opatrení nad rámec východísk potrebný na dosiahnutie cieľa (1-2)	218	313	626
- v % HDP	0,3	0,4	0,7
p.m. Saldo VS - fiskálne ciele	-2,5	-1,6	-0,5

Zdroj: MF SR

Časť z potrebných opatrení je zapracovaná už v návrhu východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 – 2017. Ide najmä o zachovanie výnosu a zlepšenie úspešnosti výberu DPH, úspory v rámci reformy ESO a opatrenia súvisiace s bojom proti daňovým únikom (napríklad povinné registračné pokladnice pre lekárov, hotely a odborné, vedecké a technické služby, zdokumentovanie platieb pri oficiálnych potvrdeniach a zrážkové dane na benefity od farmaceutických firiem pre lekárov a na kovošrot). Celkový balík opatrení dosahuje 0,5 % HDP v roku 2015 s postupným zvýšením na 0,6 % HDP v nasledujúcich rokoch (Tabuľka 21).

Zároveň sú súčasťou návrhu východísk rozpočtu verejnej správy oproti NPC scenáru zmeny prevažne na výdavkovej strane v celkovom objeme 0,4 % HDP v 2015 až 1,2 % HDP v 2017. Nad rámec návrhu východísk rozpočtu sú na dosiahnutie cieľových deficitov potrebné opatrenia v objeme 0,3 % HDP v 2015 až 0,7 % v 2017. Ustanovenia ústavného zákona pri úrovniach hrubého dlhu nad 55 % HDP už dnes indikujú, že tieto opatrenia budú na výdavkovej strane.

Naplnenie rozpočtových cieľov je základným predpokladom pre stabilizáciu podielu dlhu verejnej správy na HDP. Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roka 2013 úroveň 55,4 % HDP. Po naplnení rozpočtového cieľa a zmenách v Agentúre pre národnú zásobu ropy a ropných výrobkov (ropnej agentúre), aby neprispievala k dlhu verejných financii, sa podiel dlhu na HDP v roku 2014 zniží na 55,2 % HDP. Dlh bude v prognózovanom období kulminovať ku koncu roka 2015 vo výške 56,2 % HDP, aj vďaka predaju meraninového podielu štátu v Slovak Telekomu. Následne dojde k jeho poklesu pod 55 % HDP. Napriek doznievajúcemu miernemu nárastu dlhu po kríze zostane počas celého obdobia **dlh verejnej správy pod úrovňou referenčnej hodnoty stanovej Paktu stability a rastu, ako aj pod sankčným limitom 57 % HDP vyplývajúcim z dlhovej brzdy**. Takýto vývoj povedie k spusteniu niektorých mechanizmov ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (bližšie popísané v Boxe 3).

Program stability je založený na makroekonomických a daňových prognózach do roku 2017 z februára 2014. Makroekonomický scenár ako aj prognózované daňové príjmy podliehajú predbežnej diskusii, schváleniu a kontrole zo strany odbornej verejnosti prostredníctvom výborov, ktorých členmi sú národní experti z verejného a súkromného sektora. Termíny na zverejňovanie prognóz aj princípy činnosti výborov sú zakotvené v zákone o rozpočtovej zodpovednosti.

BOX 3 - Uplatnenie ustanovení zákona o rozpočtovej zodpovednosti

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roka 2013 úroveň 55,4 % HDP. Po potvrdení a zverejnení skutočnej výšky dluhu Eurostatom 23. apríla 2014 vyplýva zo zákona o rozpočtovej zodpovednosti niekoľko korekčných opatrení:

- Ministerstvo financií od 16. mája¹³ viaže 3 % z celkových výdavkov štátneho rozpočtu znižených o výdavky na obsluhu štátneho dluhu, prostriedky EÚ a spolufinancovanie, odvody do rozpočtu EU, transfery Sociálnej poisťovni a výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami. Objem výdavkov, ktoré bude potrebné viazať a ktoré tak nebude možné použiť, predstavuje 305 mil. eur (prepočty v Tabuľke 11). Viazanie rozpočtových prostriedkov sa vykonáva len jedenkrát a to v prvom roku, kedy výška dluhu prekročila 55 % (ak úroveň dluhu presahuje 55 % HDP počas viacerých rokov za sebou, finančné prostriedky sa viažu len v prvom roku, kedy bola táto hranica prekročená).

TAB 11 - Viazanie výdavkov štátneho rozpočtu v roku 2014 (ESA95)

	mil. eur	% HDP
1. Schválené výdavky štátneho rozpočtu na rok 2014	17 392	23,3
2. Výdavky na správu štátneho dluhu	1 398	1,9
3. Prostriedky EÚ	3 173	4,3
4. Prostriedky štátneho rozpočtu na financovanie spoločných programov SR a EÚ	640	0,9
5. Odvody do EÚ	727	1,0
6. Transfery Sociálnej poisťovni	1 280	1,7
7. Výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami	11	0,0
8. Základňa na viazanie 3% (1-2-3-4-5-6-7)	10 163	13,6
9. Viazanie výdavkov	305	0,41

Zdroj: MFSR (RVS 2014-2016)

- Vláda zároveň nesmie predložiť Národnej rade SR návrh rozpočtu na rok 2015-2017, ktorý obsahuje medziročný nominálny rast výdavkov verejnej správy (okrem výdavkov na správu štátneho dluhu, prostriedkov EU a spolufinancovania, odvodov do rozpočtu EU a výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami), až kým dlh neklesne pod uvedenú hranicu. Podľa predbežných odhadov bude potrebné znižiť návrh objemu výdavkov verejnej správy na rok 2015 v porovnaní s východiskami rozpočtu na roky 2015-2017 o 274 mil. eur.
- Jednotlivé obce a výšie územné celky sú povinné schváliť rozpočet na nasledujúci rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho roka (okrem prostriedkov EU a spolufinancovania a výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami). Znamená to, že obce a výšie územné celky vo svojich rozpočtoch na rok 2015 nemôžu schváliť výšie výdavky ako v pôvodných rozpočtoch na 2014, schválených na konci roku 2013. Podľa predbežných odhadov MFSR, vychádzajúcich z bilancie RVS na roky 2014-16 schválenú vládou, bude potrebné upraviť návrh objemu rozpočtovaných výdavkov obcí a VÚC o 249 mil. eur na rok 2015, o 366 mil. eur na rok 2016 a o 409 mil. eur na rok 2017.

TAB 12 - Zachovanie výdavkov VS a samospráv na úrovni schváleného rozpočtu na 2014 (mil. eur)

	2014*	2015	2016	2017
1. Nominálne konsolidované výdavky VS	28 050	28 404	28 537	29 347
2. Výdavky na správu štátneho dluhu	1 411	1 404	1 528	1 593
3. Prostriedky EÚ (v rámci VS)	1 198	1 365	1 090	1 390
4. Prostriedky ŠR na financovanie spoločných programov SR a EÚ	640	586	426	480
5. Odvody do EÚ (bez zdroja EÚ založenom na DPH)	683	658	731	690
6. Výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami	11	11	11	11
7. Upravené výdavky VS (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6)	24 107	24 380	24 752	25 183

* V prechodných ustanoveniach (čl.12 ods.9) je zakotvené prechodné obdobie, počas ktorého sa neuplatňujú sankcie vyplývajúce z dosiahnutia 55% hranice dluhu verejnej správy, a to na obdobie 24 mesiacov počínajúc prvým dňom nasledujúcim po dňi, v ktorom bolo schválené programové vyhlásenie vlády a vyslovnená dôvera vláde. Programové vyhlásenie vlády a vyslovnenie dôvery vláde sa uskutočnilo 15. mája 2012, t.j. prechodné obdobie trvá do 15. mája 2014.

8. Zniženie výdavkov VS na úroveň RVS 2014 (7 t) - 7 (2014))	-274	-645	-1 076
% HDP	-0,4	-0,8	-1,2
* schválený RVS 2014-2016			Zdroj: MFSR

- Vláda zašle národnej rade písomné zdôvodnenie výšky dluhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie.
- Nemožno poskytovať prostriedky z rezervy predsedu vlády a z rezervy vlády.

Prekročenie hranice 57 % HDP by znamenalo, že vláda nesmie predložiť národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy s rozpočtovaným schodkom. Samosprávy by mali povinnosť schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet. Aktuálna strednodobá prognóza dluhu nepredpokladá prekročenie dlhovej hranice 57 % HDP, s dostatočnou rezervou.

Od januára 2015 začne platíť podľa ústavného zákona aj osobitné ustanovenie pre samosprávy. Ak celková suma dluhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne 60 % alebo viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, samosprávy sú povinné zaplatiť pokutu vo výške 5 % z rozdielu medzi celkovou sumou dluhu a 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.

III.1. Vývoj salda verejnej správy v roku 2013 a vplyv na rozpočet v roku 2014

Základným predpokladom pre stanovenie realistických cieľov v rozpočte verejnej správy je posúdenie aktuálnej situácie vo verejných financiach. Táto podkapitola sumarizuje základné informácie o vývoji salda verejnej správy v roku 2013.

III.2.1. Saldo verejnej správy v roku 2013

Rozpočtový cieľ vlády na rok 2013 bol stanovený v rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2013 až 2015 v podobe deficitu verejnej správy vo výške 2,94 % HDP. Tento cieľ odovzdá odporúčania Rady EÚ a je nevyhnutnou podriekou na vystúpenie z procedúry nadmerného deficitu. Výsledný deficit dosiahol úroveň 2,77 % HDP, čo znamená zlepšenie v porovnaní s rozpočtom o 0,17 % HDP. Konsolidačné úsilie vo výške 1,9 % HDP bolo jedno z najväčších od vstupu do EÚ. Oproti NPC scenáru je veľkosť konsolidačných opatrení 2,2 % HDP.

Na jeseň 2014 vstúpi do platnosti nová metodika ESA2010, podľa ktorej bude notifikovaný deficit a dlh VS za rok 2013. Podľa metodiky ESA2010 hrozí výrazné riziko nezarátania príjmov z prevodu nasporených aktív z druhého piliera dôchodkového systému do prvého piliera vo výške 0,33 % HDP. Rozhodnutie o ukončení procedúry nadmerného deficitu v júni 2014 bude vychádzať z metodiky ESA95.

Daňové príjmy verejnej správy¹⁴ sa kvôli horšiemu makroekonomickému vývoju v porovnaní s rozpočtom znížili o 100 mil. eur (0,14 % HDP). Vyššia efektivita výberu DPH meraná efektívou daňovou sadzbou a lepší vývoj makroekonomickej bázy spôsobili vyšší výber DPH. Výnos dane z minerálnych olejov bol negatívne ovplyvnený zníženou spotrebou nafty ako aj dlhodobejšie kontinuálne klesajúcim dopytom po benzíne. Nižšia ziskosť podnikov pri pomalšom raste normálneho HDP viedla k nižšiemu odhadu výnosu dane z príjmov právnických osôb. Výnos dane z príjmu fyzických osôb ovplyvnil horší vývoj na trhu práce v roku 2013, keď rast miezd aj zamestnanosti zaostal za pôvodnými očakávaniami. Navýše vyšší než pôvodne očakávaný pozitívny vplyv zo zvýšenia odvodov bol sčasti kompenzovaný vo výnose dane z príjmu fyzických osôb, nakoľko odvody predstavujú odpočítateľnú položku od základu tejto dane.

TAB 13 - Zmena daňových príjmov štátneho rozpočtu oproti rozpočtu v roku 2013

	v mil. eur	v % HDP
Daň z pridanéj hodnoty	244	0,3
Daň z príjmov právnických osôb	-231	-0,3
Daň z príjmov fyzických osôb (z podnikania)	-44	-0,1

*Porovávajú sa iba odvody od ekonomicky aktívneho obyvateľstva a dlžné poistné, vzhľadom k tomu, že len tieto majú vplyv na saldo verejnej správy.

Spotrebne dane	-43	-0,1
Ostatné a sankcie	-26	0
Spolu	-100	-0,14

Nedaňové príjmy boli oproti rozpočtu nížie z nasledovných dôvodov:

- **Výpadok z predaja volných frekvenčných** pásiem (tzw. digitálna dividenda) vo výške 130 mil. eur (0,2 % HDP). Samotný príjem sa realizoval až v roku 2014 vo výške 164 mil. eur.
- Schválený rozpočet na rok 2013 predpokladal **prijem z predaja nádzových zásob ropy** ropnej agentúre vo výške 100 mil. eur v roku 2013. Napriek uskutočneniu predaja v objeme 465 mil. eur sa podľa rozhodnutia Eurostatu tento predaj ropy štátom klasifikuje ako finančná operácia bez vplyvu na príjmy verejnej správy z dôvodu pretrvávajúcej kontroly štátu nad zásobami ropy.
- Vyplatenie **dividend bol nižší** o 94 mil. eur, než predpokladal rozpočet. Zámer z októbra 2013 vyplatiť dividendy Slovenského plynárenského priemyslu (SPP) vo výške 385 mil. eur a Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy (SEPS) vo výške 78 mil. eur zo zisku z roku 2012 až v roku 2014 neboli realizovaný. Podľa záverov z misie Eurostatu bolo potvrdené, že možno považovať za príjem iba dividendy vyplatené z hospodárskeho výsledku predchádzajúceho roka.¹⁶ V roku 2013 rozhodlo valné zhromaždenia SPP o vyplatení týchto dividend s akruálnym vplyvom už v roku 2013. Tiež v roku 2013 rozhodlo ministerstvo financií v pôsobnosti valného zhromaždenia SEPS o vyplatení dividend zo zisku z roku 2012 s akruálnym vplyvom v roku 2013. Oproti schválenému rozpočtu bol akruálny príjem z dividend SEPS vyšší o 52 mil. eur. Vzhľadom na odhad predaja SPP, a teda zachovanie 51% podielu štátu, bol akruálny príjem z dividend SPP nižší o 115 mil. eur.
- Vzhľadom na pokles cien **emisných povoleniek na burze** oproti predpokladom rozpočtu bol výnos z ich predaja v porovnaní s rozpočtom nižší o 43 mil. eur.

TAB 14 - Saldo verejnej správy v roku 2013

	mil. eur	% HDP
1. Saldo VS - rozpočet (ESA95)	-2 187	-2,94
Daňové príjmy ŠR	-100	-0,14
Nedaňové príjmy	-269	-0,37
- Výpadok príjmov digitálnej dividende (prijem v roku 2014)	-130	-0,18
- Výpadok príjmov z predaja ropy	-100	-0,14
- Vyplatenie dividend v roku 2013 (najmä SPP a SEPS)	-94	-0,13
- Výpadok príjmov z emisných povoleniek (ŠR+ EF)	-43	-0,06
- Zmeny iných ako daňových príjmov ŠR	98	0,14
Ostatné vplyvy štátneho rozpočtu	-30	-0,04
Vytvorenie rezerv na dlh zdravotníckych zariadení	-18	-0,03
Úspora ďalších výdavkov štátneho rozpočtu a iné	183	0,25
Transakcie súvisiace s EÚ	152	0,21
- Úspora prostriedkov na spolufinancovanie	261	0,36
- Korekcie EÚ	-125	-0,17
- Odvod do rozpočtu EÚ a iné	16	0,02
Mimorozpočtové účty štátneho rozpočtu	70	0,10
Úspora výdavkov na obsluhu štátneho dlhu	61	0,08
Železnice slovenskej republiky	58	0,08
Zlepšenie hospodárenia VVŠ	49	0,07
Zlepšenie hospodárenia samospráv	24	0,03

* Podľa ESA95 sa môžu dividendy (hospodársky výsledok podniku z predošlého roka) presúvať maximálne dva roky, len ak takéto operácia skôr vyhľadaniu profilu vypĺcania dividend.

Ostatné subjekty VS	12	0,02
2. Saldo VS - aktuálny odhad (ESA95)	-1 995	-2,77
<i>p.m. zmena súčtu v dôsledku zmeny nominálneho HDP (2-1)</i>		<i>-0,09</i>
<i>Pozn.: (+) znamená pozitívny vplyv (-) negatívny vplyv na saldo VS</i>		<i>Zdroj: MF SR</i>

Ostatné vplyvy štátneho rozpočtu predstavujú negatívny dopad 30 mil. eur. Nárast pohľadávok má pozitívny vplyv 83 mil. eur, nárast záväzkov má negatívny vplyv 161 mil. eur a nížší transfer Sociálnej poisťovni vzhľadom na nížie výdavky poistenia má pozitívny vplyv 48 mil. eur.

Hospodárenie štátu zhoršilo aj **vytvorenie rezerv na záväzky zdravotníckych zariadení** vo výške 18 mil. eur, ktoré neboli súčasťou schváleného rozpočtu. V porovnaní s predošlým rokom, kedy štát prebral záväzky vo výške 130 mil. eur, však ide o **výrazne nižšiu potrebu vytvárania rezerv na záväzky nemocníc**. Suma 18 mil. eur predstavuje dorovnanie výšky preberaných záväzkov tak, aby bola celková suma v súlade s údajmi Ministerstva zdravotníctva SR.

Transakcie súvisiace s rozpočtom EÚ mali pozitívny vplyv na saldo vo výške 152 mil. eur (0,2 % HDP). Vzhľadom k nízšiemu využívaniu fondov EÚ na úrovni 57 % oproti predpokladom v rozpočte sa znižil objem výdavkov na spolufinancovanie o 261 mil. eur. Na základe rozhodnutia EK o vyšej chybovosti pri využívaní EÚ fondov nebude Slovensku preplatených 125 mil. eur z už použitých zdrojov za programové obdobie 2007 – 2013. Rozhodnutie EK sa prejaví aj vo vyššom podiele spolufinancovania pri dotknutých dobiehajúcich projektoch na nasledujúce roky.

Ďalšie vplyvy na saldo štátneho rozpočtu zahŕňajú:

- **Úspora na ďalších výdavkoch štátneho rozpočtu**, čo je výsledkom rozhodnutí na úrovni samotných kapitol Štátneho rozpočtu ako aj viaceré zmeny v štátnych finančných aktívach vo výške 183 mil. eur, z čoho približne 95 mil. eur predstavuje šetrenie na kapitálových výdavkoch,
- Výhodnejšie refinancovanie štátneho dlhu viedlo k **úspore nákladov na dlhovú službu** vo výške 61 mil. eur,
- **Zvýšenie iných ako daňových príjmov**, najmä vyššie granty a transfery a administratívne poplatky s celkovým pozitívnym vplyvom 98 mil. eur,
- **Úspora na mimorozpočtových účtoch** jednotlivých subjektov štátneho rozpočtu vo výške 70 mil. eur. Hlavným faktorom je vyplatenie decembrových miezd v roku 2012 už v decembri 2012 v procese rušenia samostatných rozpočtových organizácií (KRPZ, KRHaZZ a Obvodné úrady) s vplyvom 57 mil. eur.

Z ostatných subjektov VS zaznamenali oproti rozpočtu najväčšie vplyvy:

- **Samosprávy dosiahli lepší výsledok** o 24 mil. eur. Z toho VÚC zlepšili svoje hospodárenie o 38 mil. eur najmä vzhľadom na vyššie nedaňové príjmy. Obce naopak hospodári hore o 14 mil. eur,
- **Hospodárenie verejných vysokých škôl** sa zlepšilo o 49 mil. eur najmä z dôvodu vyšších nedaňových príjmov a poplatkov,
- Došlo k **preklasifikovaniu Železníc Slovenskej republiky** do sektora verejnej správy, s vplyvom späťne od roku 2011. Pozitívny vplyv na saldo VS v roku 2013 predstavoval 58 mil. eur.

III.2.2. Opatrenia prijaté v roku 2013

V rozpočte verejnej správy bola na rok 2013 stanovená cieľová hodnota deficitu v verejnej správe vo výške 2,94 % HDP. Notifikované údaje za rok 2013 sú lepšie, vo výške 2,77 % HDP. Pri kvantifikácii konsolidačných opatrení, ktoré k tomuto výsledku viedli, sa vychádzalo z vývoja verejných financií za predpokladu nezmienených politík, pričom východiskovým rokom bola skutočnosť 2012. Za predpokladu nezmienených politík by bol deficit verejnej správy dosiahol v roku 2013 hodnotu 4,9 % HDP. Rozdiel medzi úrovňou za predpokladu nezmienených politík

a notifikovanou skutočnosťou za rok 2013 predstavuje 2,2 % HDP, čo vymedzuje rozsah opatrení prijatých na splnenie rozpočtového cieľa.

TAB 15 - Zoznam opatrení v roku 2013 (rozdiel voči NPC scenáru)

	mil. eur	% HDP
1. Zvýšenie a zosúladenie maximálnych vymeriavacích základov	160	0,2
2. Zvýšenie odvodovej povinnosti SZČO a iné zmeny	27	0,0
3. Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd	134	0,2
4. Zmeny v II. pilieri dôchodkového systému	695	1,0
5. Rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore	92	0,1
6. Zavedenie odvodu z podnikania v regul. odv.	79	0,1
7. Zmeny v sadzbách daní z príjmov	283	0,4
8. Znovuvedenie koncesionárskych poplatkov	74	0,1
9. Obmedzenie paušálnych výdavkov SZČO	18	0,0
10. Ostatné daňové a odvodové opatrenia	24	0,0
11. Zvýšené pohľadávky štátneho rozpočtu	107	0,1
12. Zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov	27	0,0
13. Vyššie zostatky na mimorozpočtových účtoch	94	0,1
14. Vyššie nedanové príjmy samo správ a oš. subjektov VS	63	0,1
15. Granty a transfery	70	0,1
16. Vyššie osobné výdavky štátneho rozpočtu	-40	-0,1
17. Vyššie osobné výdavky samo správ	-65	-0,1
18. Vyššie výdavky na tovary a služby verejnej správy	-195	-0,3
19. Nižšie výdavky v sektore zdravotníctva	74	0,1
20. Vyššie bežné transfery	-187	-0,3
21. Nižšie kapitálové výdavky štátneho rozpočtu	46	0,1
22. Vyššie kapitálové výdavky ŽSR	-90	-0,1
23. Nižšie výdavky ostatných subjektov VS	44	0,1
Spolu	1 557	2,2

Posz.: ide o vplyv na saldo VS, (+) znamená zlepšenie a (-) zhľadenie salda

1. Zvýšenie a zosúladenie maximálneho vymeriavacieho základu

Od januára 2013 sa zosúladili maximálne vymeriavacie základy pre platenie poistného na sociálne (s výnimkou úrazového poistenia, ktoré nemá strop) a zdravotné poistenie vo výške 5-násobku priemernej mzdy.

2. Zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO) a iné zmeny

Od januára 2013 sa zároveň zvýšil aj minimálny vymeriavací základ SZČO z pôvodnej úrovne 44,2 % priemernej mzdy na úroveň 50 % priemernej mesačnej mzdy. Zvýšil sa aj vymeriavací základ na zdravotné poistenie pre samoplatiteľov zdravotného poistenia.

3. Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd

Zamestnanci s príjmom z dohôd platia od januára 2013 rovnaké odvody ako zamestnanci v pracovnom pomere. Výnimky sa vzťahujú na žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl do vymedzeného mesačného príjmu (do 18 rokov 66 eur a nad 18 rokov 155 eur) a na niektoré skupiny dôchodcov, najmä poberateľov starobných dôchodkov a invalidných dôchodkov. Na tieto skupiny zamestnancov sa vzťahuje znižená odvodová povinnosť.

4. Penzijná reforma

Výraznejšie zmeny sa udiali v kapitalizovanom pilieri, kde sa od septembra 2012 znižili príspevky z 9 % na 4 %. Od roku 2017 sa sadzba príspevkov do kapitalizovaného piliera bude zvyšovať o 0,25 p. b., pokiaľ príspevky

nedosiahnu úroveň 6 % v roku 2024. Rovnako došlo od septembra 2012 do konca januára 2013 k otvoreniu kapitalizovaného piliera. S cieľom kompenzovať zníženie sadzby sa umožnilo aj dobrovoľne prispievať do tohto piliera z vlastných prostriedkov. Tieto príspevky boli daňovo zvýhodnené do výšky 2 % zo základu dane, najviac však do výšky 2% z maximálneho vymeriavacieho základu. Súčasťou penznej reformy bola aj významná reforma prvého piliera, ktorá celkovo výrazne zlepšila jeho udržateľnosť (časť V.).

5. Rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore

Od septembra 2012 sa rozšírila základňa pre výpočet osobitného odvodu aj o hodnotu chránených vkladov, ktoré boli z neho doposiaľ vyňaté. Sadzba odvodu sa bude postupne znížovať v závislosti od výšky naakumulovaných odvodov a celkových aktív bankového sektora. V prvom kroku (ak celková suma uhradených odvodov presiahne 500 mil. eur) sa sadzba odvodu zníži o 0,4 % na 0,2 %, v druhom kroku (ak celková suma uhradených odvodov presiahne 750 mil. eur) sa sadzba odvodu zníži na 0,1 %. Sadzba môže klesať aj na nulu v prípade, že celková suma uhradených odvodov presiahne 750 mil. eur a zároveň dosiahne 1,45 % z celkových aktív bankového sektora na Slovensku. Zákon tiež predpokladá, že ak v ďalšom období celková suma uhradených odvodov nedosiahne 1,45 % z celkových aktív bankového sektora SR, sadzba odvodu sa zvýší z 0 % na 0,05 %.

6. Zavedenie odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach

Od októbra 2012 sa zaviedol odvod z podnikania v regulovaných odvetviach. Týka sa spoločností, ktorých výnosy z reguloanej činnosti dosiahli aspoň 50 % jej celkových výnosov a ktorých hospodársky výsledok prevyšuje 3 mil. eur.

7. Zmeny v sadzbách daní z príjmov

Od januára 2013 platí druhá sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo výške 25 %. Táto sadzba dane sa v roku 2013 uplatnila od hrubého mesačného príjmu na úrovni približne 3 311 eur (asi štvornásobok priemernej mzdy). Pri dani z príjmu právnických osôb sa zvýšila sadzba dane z 19 % na 23 %.

8. Ponechanie úhrad za služby verejnosti poskytované Rozhlásom a televíziou Slovenska (koncesionárskych poplatkov)

Rozhlas a televízia Slovenska bude nadálej financovaný aj z úhrad za služby verejnosti poskytované Rozhlásom a televíziou Slovenska. V roku 2011 bola schválená zmena, ktorá predpokladala výlučné financovanie zo štátneho rozpočtu. V rámci konsolidačných opatrení došlo k ponechaniu pôvodného systému úhrad.

9. Obmedzenie paušálnych výdavkov SZČO

Od roku 2013 bol zavedený strop na paušálne výdavky (40% príjmov) sarnostatne zárobkovo činných osôb a živnostníkov vo výške 420 eur mesačne. Rovnako od roku 2013 už nie je možné uplatnenie paušálnych výdavky na príjem z prenájmu, ako tomu bolo v minulosti.

10. Ostatné daňové a odvodové zmeny

Ostatné zmeny sa týkajú najmä zvýšenia minimálnej sadzby spotrebnej dane z cigaret a úpravy ostatných sadzieb tabakových výrobcov. Opatrenie zahŕňa aj zvýšenie odvodov z číselných lotérií a zmeny v zdanovani hazardných hier. Ďalšie zmeny sa týkajú zavedenia osobitnej sadzby pre vybraných ústavných činitelov vo výške 5 %, obmedzenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku či manžela, osloboodenie deputátov (určitých nepreňazných príjmov) a osloboodenie príjmov z predaja majetku územných samospráv.

11. Zvýšené pohľadávky štátneho rozpočtu

V roku 2013 došlo k zaznamenaniu vyšších ostatných pohľadávok jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu oproti skutočnosti roku 2012.

12. Zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov

V oblasti správnych poplatkov sa zvýšenie dotklo poplatku pri registrácii automobilov.

13. Vyššie zostatky na mimorozpočtových účtoch

Rozdiel na mimorozpočtových účtoch (MRÚ) oproti koncu roka 2012 bol čiastočne spôsobený tým, že mzdrové prostriedky za december boli vyplatené ešte v roku 2012, teda nenačítili MRÚ. Naproti tomu v roku 2013 sa mzdy vyplatili až v roku 2014, čo zvýšilo MRÚ v hodnote 57 mil. eur.

14. Vyššie nedaňové príjmy samospráv a ostatných subjektov VS

Samosprávy mali vyššie príjmy z administratívnych poplatkov a iných nedaňových príjmov. Nárast nedaňových príjmov je vidieť aj pri ŽSR, ktoré boli zaradené do verejnej správy.

15. Granty obcí a VÚC

Súčasťou príjmov verejnej správy sú aj príjmy územných samospráv z grantov (ide o zahraničné granty okrem fondov EÚ), ktoré sa však nerozpočtuju pri tvorbe rozpočtu. V prípade skutočného poskytnutia grantov dochádza k pozitívному vplyvu.

16. - 17. Vyššie osobné výdavky štátneho rozpočtu a samospráv.

Klesli osobné výdavky príspevkových organizácií aj rozpočtových organizácií mimo regionálneho školstva. Výrazný pokles mriežd sa týka najmä zamestnancov v štátnej a verejnej službe, policajtov a vojakov. Naopak rásli osobné výdavky zamestnancov regionálneho školstva zo štátneho rozpočtu v roku 2013 o 5 % (45 mil. eur). Mzdy ústavných činiteľov, súdcov a prokurátorov mierne vzrástli. Celkové osobné výdavky verejnej správy tak medziročne narásli.

18. Vyššie výdavky na tovary a služby verejnej správy

V prípade výdavkov VS na tovary a služby došlo k zvýšeniu prostriedkov.

19. Nižšie výdavky v sektore zdravotníctva

V oblasti zdravotníctva došlo k zniženiu výdavkov najmä z dôvodu nižšieho preberania záväzkov po dobe splatnosti.

20. – 23. Vyššie bežné a kapitálové transfery (okrem ŠR)

Ide o vyššie kapitálové výdavkov, ktoré boli ovplyvnené najmä zaradením ŽSR do sektora VS. V rámci štátneho rozpočtu došlo oproti NPC k úspore. Bežné výdavky rásli oproti NPC.

III.2.3. Aktuálny vývoj v roku 2014

Očakávaný vývoj v roku 2014 vychádza z aktualizovanej makroekonomickej a daňovej prognózy a vývoja ostatných zložiek rozpočtu verejnej správy. Aktuálny odhad saldo VS v roku 2014 je na úrovni 2,84 % HDP, čo oproti schválenému rozpočtu VS s plánovaným schodkom 2,64 % HDP indikuje riziká vo výške 0,2 % HDP. Vplyv na saldo bol pozitívny na strane štátneho rozpočtu, čo bolo prevážené negatívnym vplyvom na strane ostatných subjektov VS. Negatívny vplyv na odhad možno pripisať viacerým vplyvom, najmä nižším príjmov z dividend a nižšiemu výnosu z predaja volných frekvenčných pásiem telekomunikačným operátorom.

TAB 16 - Vývoj v roku 2014 (ESA 95)

	mil. eur	% HDP
1. Saldo VS - rozpočet	-2 000	-2,64
Štátny rozpočet	293	0,39
Daňové a odvodové príjmy	-51	-0,07
- zrušenie rezervy na DPH	-250	-0,34
- aktualizácia daňovo-odvodovej prognózy, vrátane zmien odhadu miestnych daní	199	0,27
Nedaňové príjmy	-41	-0,06
- výpadok príjmu v digitálnej dividendy	-86	-0,12
- pokuta z kartelovej dohody v oblasti dopravy (PMÚ SR)	45	0,06
Zrušenie rezervy na lepší výber daní (na strane výdavkov)	250	0,34
Mimoriadny príjem z osobitného odvodu z podnikania v regul. odvetviach	176	0,24
Dividendy SEPS	-78	-0,10
Znižený transfer Sociálnej poisťovni	31	0,04
Ostatné	6	0,01

Ostatné subjekty VS	-408	-0,55
Obce a VÚC	-26	-0,03
FNM	-381	-0,51
z toho: dividendy SPP	-365	-0,49
Iné subjekty	-2	0,00
2. Saldo VS - aktuálny odhad	-2 115	-2,34
<i>p.m. zmena súčtu v dôsledku zmeny nominálneho HDP (2-1)</i>		<i>-0,05</i>
<i>Pozn.: (+) znamená pozitívny vplyv a (-) negatívny vplyv na saldo VS</i>		<i>Zdroj: MF SR</i>

Najvýraznejším negatívom oproti rozpočtu je výpadok príjmu FNM z **dividend SPP** vo výške 365 mil. eur z hospodárskeho výsledku roku 2012, ktoré mali byť podľa schváleného rozpočtu vyplatené v roku 2014, ale valné zhromaždenie SPP rozhodlo o ich vyplatení už v roku 2013 s akruálnym vplyvom v roku 2013. Súčasne došlo k **výpadku príjmov z dividend SEPS** z hospodárskeho výsledku roku 2012 vo výške **78 mil. eur**, ktoré boli vyplatené už v roku 2013.

V prípade **nedaňových príjmov** sa očakáva **negatívny vplyv vo výške 41 mil. eur**. Bol spôsobený nižším výnosom z aukcií volných frekvenčných pásiem. Pozitívom pre rozpočet by mali byť dodatočné príjmy z pokuty udelenej Protimonopolným úradom SR (PMU) za kartelovú dohodu v oblasti stavebnictva, ktorá nadobudla právoplatnosť v marci 2014. PMU v roku 2006 udeľil pokutu 45 mil. eur šiestim stavebným spoločnostiam za uzavretie kartelovej dohody. Stavebné spoločnosti rozhodnutie Protimonopolného úradu napadli na súde. V marci 2014 nadobudol právoplatnosť rozsudok Najvyššieho súdu, ktorý zamietol žaloby stavebných spoločností a potvrdil pokutu PMU vo veci kartelovej dohody. Pokuta zvýši nedaňové príjmy o 0,06 % HDP v roku 2014.

Z ostatných subjektov VS prispeli k zhoršeniu bilancie verejnej správy **samosprávy** vo výške 26 mil. eur najmä kvôli nižšiemu výberu podielových daní.

Aktualizácia makroekonomickej a daňovej prognózy viedla k zvýšeniu odhadu daňových príjmov na rok 2014 v porovnaní s predchádzajúcou daňovou prognózou. **Daňové a odvodové príjmy sú oproti rozpočtu je sice nižšie o 51 mil. eur**, no je to dôsledkom rozpustenia rezervy vo výške 250 mil. eur na zlepšenie daňového výberu. Rezerva bola na strane príjmov aj výdavkov, nemala teda vplyv na schodok VS. Vďaka **zrušeniu rezervy aj na strane výdavkov je celkový vplyv na saldo VS pozitívny vo výške asi 200 mil. eur**.

V roku 2014 dochádza k **jednorazovému navýšeniu osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach o 176 mil. eur** (0,25% HDP) v kontexte výrazných zmien v vlastníckej štruktúre SPP.

Ostatné úspory štátneho rozpočtu sa týkajú výdavkovej strany rozpočtu. Znižuje sa transfer do Sociálnej poisťovne najmä v nadváznosti na zvýšenie odhadu príjmov zo sociálneho poistenia vo výške 31 mil. eur. Na rozpočet vplyvá aj aktualizácia makroekonomickej prognózy. Vplyvom zniženia odhadu nominálneho HDP je na dodržanie totožného cieľa deficitu verejnej správy (vyjadreného v pomere k HDP) nutné priať dodatočné opatrenia vo výške 0,05 % HDP.

Vzhľadom na to, že odhad očakávanej skutočnosti vychádza len z hotovostných údajov za prvé mesiace roku, pretrvávajú riziká dosiahnutia rozpočtových cieľov spojené s odlišným makroekonomickým vývojom a so súvisiacim vplyvom na príjmy verejnej správy. Ďalším rizikom je hospodárenie územnej samosprávy a prípadného zadlžovania nemocníc.

III.3. Strednodobý rozpočtový výhľad

Ministerstvo financií SR pripravilo návrh východisk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017, v ktorom došlo k minimálnym úpravám rozpočtových cieľov oproti schválenému rozpočtu VS. Na rok 2015 je stanovený cielený deficit verejnej správy vo výške 2,49 % HDP a nasledujúce roky sa očakáva zníženie deficitu na 1,61 % HDP v roku 2016 a 0,54 % HDP v roku 2017.

TAB 17 - Zmena fíškálnych cieľov verejnej správy (v % HDP)

	2013	2014	2015	2016	2017
1. Rozpočet VS na roky 2013-2015	-2,9	-2,4	-1,9		
2. Návrh východísk rozpočtu VS na roky 2014-2016	-2,9	-2,6	-2,0	-1,3	
3. Rozpočet VS na roky 2014-2016	-3,0	-2,6	-2,6	-1,5	
4. Návrh východísk rozpočtu VS na roky 2015-2017	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
Zmena oproti rozpočtu VS 2013-2015 (4-1)	0,2	-0,2	-0,6		
Zmena oproti rozpočtu VS 2014-2016 (4-3)	0,2	0,0	0,1	-0,1	

Zdroj: MF SR

III.3.1. Scenár za predpokladu nezmenených politík

Cieľom tejto časti je vyčísliť vplyv opatrení zapracovaných do východísk rozpočtu a stanoviť veľkosť potrebných dodatočných opatrení, ktoré by umožnili naplnenie rozpočtových cieľov. Na vyčislenie opatrení sa stanovuje tzv. scenár nezmenených politík, ktorý vychádza z aktuálne očakávaného deficitu na rok 2014 vo výške 2,84% HDP¹⁶. Následne možno odhadnúť, aké by boli hodnoty salda verejnej správy v strednodobom horizonte. Pri porovnaní tohto scenára s cielovými hodnotami salda verejnej správy možno vyčísliť veľkosť potrebných dodatočných opatrení.

Východiskom pre odhad scenára nezmenených politík bol **aktuálny odhad deficitu verejnej správy v roku 2014 vo výške 2,84 % HDP**. Za predpokladu, že by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by dosiahol 3,7 % HDP v roku 2015, klesol na 3,3 % HDP v roku 2016 a ku koncu prognózovaného obdobia by sa znížil na úroveň 3,0 % HDP.

TAB 18 - Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy - scenár nezmenených politík (ESA95, % HDP)

	ESA kód	2014 OS	2015	2016	2017
1. Príjmy s polu	TR	35,2	33,4	32,5	32,3
Daňové príjmy					
Dane z produkcie a dovozu		16,3	15,5	15,3	15,1
-z toho: Daň z pridané hodnoty (bez DPH - zdroja EÚ)	D.2 8.13	10,1	9,6	9,4	9,2
-z toho: Spotrebné dane	D.214A	2,7	2,6	2,5	2,4
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5	6,1	5,9	5,9	5,9
- z toho: Daň z príjmov fyzických osôb	D.51A	2,6	2,7	2,7	2,7
- z toho: Daň z príjmov právnických osôb	D.51B	2,6	2,6	2,6	2,6
- z toho: Daň z príjmov vyberaná zrážkou - rozp. klasif.	D.51E	0,2	0,2	0,2	0,2
Prispevky na sociálne zabezpečenie	D.61	13,3	13,2	13,1	13,0
Nedaňové príjmy		2,4	2,2	2,0	2,0
Granty a transfery	D.39+D.7R+D. 98	3,2	2,6	2,1	2,3
2. Výdavky s polu	TE	38,0	37,1	35,8	35,4
Bežné výdavky					
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	35,5	34,0	33,2	32,5
Medzispotreba	P2	7,0	6,8	6,7	6,6
Subvencie	D.3P	4,6	4,3	4,0	4,0
Úrokové náklady	D.41P	1,0	0,9	0,8	0,8
Celkové sociálne transfery	D.41P	1,8	1,8	1,8	1,7
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.6P	18,4	18,0	17,8	17,5
	D.62P	13,4	13,1	12,9	12,6

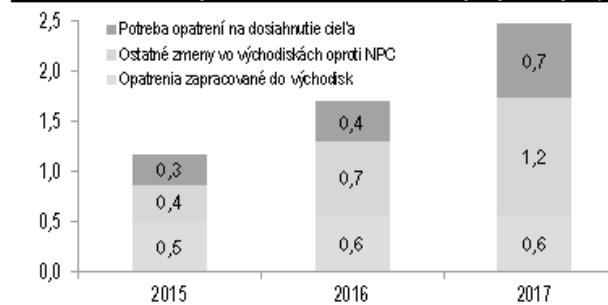
* Za predpokladu dosiahnutia cielového deficitu 2,84 % HDP v 2014 trvalými opatreniami bude aj potreba konsolidácie v rokoch 2015-2017 nižšia oproti hodnotám prezentovaným v tejto časti.

- Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zar.)	D.631P	5,0	4,9	4,9	4,9
Ostatné	D.7P+D.2+D.5	2,7	2,3	2,1	2,0
Kapitálové výdavky		2,5	3,0	2,6	2,7
Kapitálové investície	P.5+K2	1,9	2,3	2,2	2,4
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	2,1	2,4	2,3	2,5
Kapitálové transfery	D.9P	0,6	0,7	0,4	0,3
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté (1-2)	B.9	-2,8	-3,7	-3,3	-3,0
4. Primáre saldo VS	B.9+D.41P	-1,0	-1,9	-1,5	-1,3

Porovnanie tohto scenára s fiskálnymi cieľmi identifikuje rozsah opatrení, ktoré je potrebné uskutočniť. Sledovanie výšky salda verejnej správy môže byť skreslené, keďže v prípade dosiahnutia cielových hodnôt dôjde aj k súčasnému zníženiu úrokových nákladov dluhu v porovnaní so scenárom nezmienených politík. Z tohto dôvodu je vhodnejšie porovnavať primárne saldo, teda saldo verejnej správy očistené o úrokové náklady dluhu. Primárne saldo by za predpokladu nezmienených politík dosiahlo 1,9 % HDP v roku 2015 s postupným poklesom na 1,3 % HDP v roku 2017.

GRAF 21 – Potreba opatrení voči scenáru nezmienených politík (p. b.)

Zdroj: MF SR

Na dosiahnutie cielov bude potrebné prijať opatrenia na zlepšenie primárneho salda verejnej správy celkovo o 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, o 1 385 mil. eur (1,7 % HDP) v roku 2016 a o 2 134 mil. eur (2,5 % HDP) v roku 2017. Ide o zobrazenie kumulatívnej sumy opatrení voči scenáru nezmienených politík, čo znamená, že v prípade prijatia trvalých (štrukturálnych) opatrení sa potreba dodatočných opatrení v nasledujúcich obdobiah znižuje o objem už prijatých opatrení. **Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, 482 mil. eur (0,5 % HDP) v roku 2016 a 748 mil. eur (0,8 % HDP) v roku 2017.**

TAB 19 – Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiskálnych cieľov voči NPC (ESA95, % HDP)

	2015	2016	2017
1. Primáre saldo VS - fiskálne ciele	-0,7	0,2	1,2
2. Primáre saldo VS - návrhu východísk VS vrátane opatrení	-1,0	-0,2	0,5
3. Primáre saldo VS - scenár nezmienených politík (NPC)	-1,9	-1,5	-1,3
4. Celková potreba opatrení (1-3)	1,2	1,7	2,5
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	1,2	0,5	0,8
- celková potreba opatrení (1-3), v mil. eur	904	1 385	2 134
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	904	482	748
p.m. Saldo VS - fiskálne ciele	-2,5	-1,6	-0,5

Zdroj: MF SR

Porovnanie návrhu východísk bez opatrení špecifikovaných nižšie s NPC scenárom ukazuje zmeny najmä vo verejných výdavkoch, v ktorých sa predpokladá šetrenie oproti NPC.

- Úspory na kapitálových výdavkoch;** z predpokladov scenára nezmenerených politík vychádzajú v porovnaní s východiskami rozpočtu vyššie kapitálové výdavky vo výške 0,3 % HDP v roku 2015 a 0,4 % HDP v roku 2016 a 2017.
- Úspory na mzdách;** v návrhu východísk sa uvažuje s nižšími mzdovými výdavkami v porovnaní s NPC scenárom v rokoch 2016 a 2017.
- Úspora na sociálnych transferoch;** návrh východísk predpokladá nižšie výdavky na sociálne transfery vo výške 0,1 % HDP v každom roku oproti scenáru NPC.
- Zmeny na príjmoch;** návrh východísk predpokladá nižšie príjmy na odvodoch a grantoch a transferoch kompenzované vyššími nedaňovými príjmami oproti scenáru NPC s vplyvom na celkové príjmy v roku 2015 a 2016.

TAB 20 - Bilancia verejnej správy – Východiská rozpočtu VS 2015 – 2017 a NPC (ESA95, % HDP)

	2014 OS	Východiská RVS bez opatrení			Rozdiel oproti NPC		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Príjmy spolu	35,2	33,4	32,5	32,3	-0,1	-0,1	0,0
Danové príjmy	16,3	15,5	15,3	15,1	0,0	0,0	0,0
Dane z produkcie a dovozu	10,1	9,6	9,4	9,2	0,0	0,0	0,0
-ztoho: Daň z pridanéj hodnoty	6,3	5,9	5,9	5,9	0,0	0,0	0,0
-ztoho: Spotrebne dane	2,7	2,6	2,5	2,4	0,0	0,0	0,0
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6,1	5,9	5,9	5,9	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov fyzických osôb	2,6	2,7	2,7	2,7	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov právnických osôb	2,6	2,6	2,6	2,6	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov vyberaná zrážkou	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Príspesy na sociálne zabezpečenie	13,3	13,1	13,0	12,9	-0,1	-0,1	-0,1
Nedaňové príjmy	2,4	2,3	2,1	2,1	0,1	0,1	0,1
Granty a transfery	3,2	2,5	2,0	2,2	-0,1	-0,1	-0,1
Výdavky spolu	38,0	36,7	35,0	34,2	-0,4	-0,3	-1,2
Bežné výdavky	35,5	33,9	32,9	31,9	-0,1	-0,4	-0,7
Kompenzácie zamestnancov	7,0	6,8	6,5	6,2	0,0	-0,2	-0,4
Medzispotreba	4,6	4,4	4,1	3,9	0,0	0,0	0,0
Subvencie	1,0	0,9	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0
Úrokové náklady	1,8	1,8	1,8	1,7	0,0	0,0	0,0
Celkové sociálne transfery	18,4	17,9	17,7	17,4	-0,1	-0,1	-0,1
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	13,4	13,0	12,8	12,5	-0,1	-0,1	-0,1
- Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zariadenia)	5,0	4,9	4,9	4,8	-0,1	-0,1	-0,1
Ostatné	2,7	2,3	2,0	1,9	0,0	-0,1	-0,1
Kapitálové výdavky	2,5	2,7	2,1	2,3	-0,3	-0,4	-0,5
Kapitálové investície	1,9	2,0	1,8	2,0	-0,3	-0,4	-0,4
- Tvorba hrubého fixného kapítalu	2,1	2,1	1,9	2,1	-0,3	-0,4	-0,4
Kapitálové transfery	0,6	0,7	0,3	0,3	0,0	-0,1	-0,1
Číslo pôžičiek poskytnuté / prijaté	-2,84	-3,3	-2,6	-4,8	0,4	0,7	1,2

Zdroj: MFSR

III.3.2. Popis a kvantifikácia opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov

Predchádzajúca časť ilustrovala celkovú potrebu opatrení. Táto časť sa venuje opatreniam zapracovaným v návrhu východísk VS na roky 2015 až 2017, predkladaný vláde SR. Celkový vplyv kvantifikovaných opatrení na saldo verejnej správy dosiahne 0,5 % HDP v roku 2015, 0,6 % HDP v roku 2016 aj 2017.

TAB 21 - Opatrenia zapracované do návrhu východísk rozpočtu VS 2015 – 2017 (ESA95)						
	mil. eur			% HDP		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Prijomové opatrenia	303	368	383	0,39	0,45	0,44
1. Zachovanie výnosu DPH a zvýšenie úspešnosti výberu DPH	227	236	248	0,29	0,29	0,29
2. Registračné pokladnice pre lekárov a iné profesie	71	71	71	0,09	0,09	0,08
3. Zrážková daň na fin. a nefin. benefity od farmaceutických spol. pre lekárov	5	5	5	0,01	0,01	0,01
4. Ročné zúčtovanie Sociálnej poisťovne	0	56	59	0,00	0,07	0,07
Výdavkové opatrenia	106	102	107	0,14	0,12	0,12
5. Úspory na mzdách (ESO)	66	66	66	0,08	0,08	0,08
6. Úspory na medzispoločeniu (ESO)	40	36	41	0,05	0,04	0,05
SPOLU	409	470	489	0,53	0,57	0,57

Pozn.: (+) indikuje zlepšenie a (-) zhoršenie súlaha v metodike ESA 95

Zdroj: MF SR

1. Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti výberu DPH

Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti výberu DPH prinesie dodatočný ročný príjem 227 - 248 mil. eur v rokoch 2015 – 2017 nad rámec februárovej prognózy.

2. Rozšírenie povinnosti používať elektronické registračné pokladnice

Vláda rozšíri povinnosť používať elektronické registračné pokladnice (ERP) na evidenciu tržieb u ambulantných všeobecnych lekárov, špecialistov, zubárov, do sektora odborných, vedeckých a technických činností a ubytovacích služieb. V týchto sektorech sa zavedie aj povinnosť priklaďať potvrdenia o platbe (pokladničný blok alebo potvrdenie o elektronickom prevode) k úradným dokumentom vydávaným súkromnými subjektami (napríklad notári, právniči, lekári, znalci). Opatrenie ďalej podporí boj proti daňovým únikom. Len za zdravotné služby bol pritom v roku 2011 rozdiel medzi výdavkami domácností (podľa ŠÚ SR) a priznanými tržbami relevantných ambulancií (podľa údajov Ministerstva zdravotníctva) približne 214 mil. eur. V sektorech odborných, vedeckých a technických činností a ubytovacích služieb presahuje odhadovaná medzera na DPH viac než polovicu potenciálnej úrovne. Očakávaný výnos tohto opatrenia je 71 mil. eur od roku 2015. Kvantifikácia vplyvu opatrenia je založená najmä na odhadoch sektorovej medzery DPH v Boxe 7.

3. Zavedenie zrážkovej dane na peňažné a nepeňažné plnenia od farmaceutických firiem a príjmy z predaja kovošrotu

Príjmy lekárov a zdravotníckych zariadení z peňažných a nepeňažných plnení od farmaceutických firiem a príjmy z predaja kovošrotu budú podliehať priamemu zdaneniu pri výplate formou zrážkovej dane vo výške 19%. Zvýši sa tak efektívnosť výberu daní a odvodov. V prípade príjmov od farmaceutických firiem bol identifikovaný výrazný nesúlad medzi tým, čo tieto spoločnosti na základe legislatívnej povinnosti od roku 2011 oficiálne zverejňujú (asi 40 mil. eur ročne), tým čo reportujú jednotlivé fyzické osoby na základe podobnej povinnosti a čo príznávajú vo svojich daňových príznaniach. Údaje o peňažných a nepeňažných plneniach farmaceutických firiem jednotlivým lekárom a zdravotníckym zariadeniam budú individuálnym spôsobom zverejňované na internete. Vzhľadom na celkový objem prostriedkov na marketing, propagáciu a nepeňažné plnenia vo výške 40 mil. eur a súčasnej miere zdanenia týchto príjmov predpokladáme pozitívny vplyv 5 mil. eur ročne. Podobným spôsobom sa zdania aj príjmy z predaja kovošrotu.

4. Prechod na ročné stropy pri zúčtovaní sociálnych odvodov

Zavedenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov zamezdí optimalizáciu na odvodoch vo forme akumulácie vysokých jednorazových odmien v jednotlivých mesiacoch s cieľom prekročenia maximálneho vyrneriavacieho základu v danom mesiaci. Sociálne odvody tak budú vernejšie odrážať príjmy jednotlivcov za celý rok. V súčasnosti existuje viacero alternatív, pričom uvedený pozitívny vplyv zodpovedá najviac preferovanej z nich. Pozitívny rozpočtový vplyv opatrenia sa predpokladá až v roku 2016.

5. Dodatočné opatrenia v rámci reformy ESO

V rámci reformy ESO sú v roku 2015 dosiahnuté ďalšie úspory verejných výdavkov v objeme 106 mil. eur ročne. Z toho sa na tovaroch a službách ušetrí 40 mil. eur a na osobných výdavkoch 66 mil. eur. Úspory budú dosiahnuté hlavne prostredníctvom optimalizácie počtu rozpočtových a príspevkových organizácií štátu. Zväzí sa aj zavádzanie normatívov podľa efektívnosti organizácií kvôli racionalizácii jednotlivých druhov výdavkov na výkon svojich činností. Okrem toho sa už v súčasnosti pripravujú kroky na zjednocovanie a reorganizáciu komunikačnej infraštruktúry s cieľom dosiahnutia konkrétnych úspor v nasledovných rokoch. Osobitnou kategóriou úspor budú aj výdavky na letenky a cestovné náhrady.

Oproti východiskám rozpočtu si dosiahnutie rozpočtového cieľa na rok 2015 vyžaduje prijatie dodatočných opatrení vo výške 0,3 % HDP, na rok 2016 0,4 % HDP a na rok 2017 0,7 % HDP. Tieto opatrenia budú špecifikované v priebehu prípravy rozpočtu na roky 2015 až 2017 počas roka 2014. Povinnosť nezvyšovať výdavky VS nad úroveň predchádzajúceho schváleného rozpočtu vyplývajúca z ústavného zákona pri úrovniach hrubého dluhu nad hranicu 55 % HDP indikuje, že aj dodatočné opatrenia nad rámec návrhu východísk rozpočtu budú na výdavkovej strane.

V ďalšom období sa slovenská vláda sústredí na opatrenia v nasledovných oblastiach:

- V zdaňovaní nehnuteľností sa zväzia možnosti zavedenia minimálnej sadzby dane v závislosti od lokality a ďalších relevantných charakteristik nehnuteľnosti v súlade s odporúčaniami EK a OECD. Posilnením majetkových daní by sa vytvoril priestor pre pokles daní s vysokým negatívnym vplyvom na ekonomický rast.
- Pripravuje sa súbor opatrení v oblasti zrušenia alebo úpravy existujúcich daňových výdavkov u priamych daní.

III.4. Štrukturálna bilancia a fiškálna pozícia verejných financií

Vzhľadom na predpoklad ukončenia procedúry nadmerného deficitu (časť I.4) pri hodnotení EK v roku 2014 bude fiškálna politika SR od roku 2014 podliehať pravidlám preventívnej časti Paktu. Základ pre stanovenie cieľov fiškálnej politiky je dosiahnutie požadovaného štrukturálneho konsolidačného úsilia, definovaného ako medziročná zmena štrukturálneho salda verejnej správy. Druhým pilierom preventívnej časti Paktu je súlad s výdavkovým pravidlom, ktoré požaduje, aby bol rast výdavkov verejnej správy obmedzený tak, aby zohľadnil konsolidačné úsilie požadované na dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa. Keďže pre plnenie pravidiel Paktu je rozhodujúce hodnotenie EK, zodpovedajú analytické ukazovatele prezentované v tejto časti programu stability čo najviac metodike EK.

TAB 22 - Konsolidačné úsilie (ESA95, % HDP)¹⁷

	2013	2014	2015	2016	2017
1. Čisté pôžičky poskytnuté ľptiaté	-2,77	-2,64	-2,49	-1,61	-0,54
2. Obyčajká zložka	-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
3. Jednorazové efekty	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
- dočasný odvod z podnikania v reg. odvetviach z SPP		0,24			
- možnosť výstupu z II. piliera	0,33				
- digitálna dividenda		0,22			
- splácanie návratnej finančnej výpomoci Cargo		0,11			
- pokuta PMU		0,06			
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7
Konsolidačné úsilie podľa EK	1,9	-0,26	0,45	0,5	0,6

¹⁷ Rozdiely v súčtoch sú spôsobené zaokruhľovaním.

Investičná výnimka: spolufinancovanie EÚ projektov	0,7
Konsolidované úsilie upravené o investičnú výnimku	0,4

Zdroj: MF SR

Pre účely výpočtu **štrukturálneho salda verejnej správy** je v prvom kroku potrebné očistiť skutočné (oficiálne vykázané) saldo verejnej správy o **cyklickú zložku**. Cyklická zložka vyjadruje reakciu príjmov a výdavkov verejných finančí a samotného HDP na zmeny v produkčnej medzere. Veľkosť cyklickej zložky závisí od veľkosti produkčnej medzery a od elastičít vybraných príjmových a výdavkových kategórií, ktoré reagujú na výkyvy v ekonomickej aktívite. Produkčná medzera sa odhadla s prihľadnutím na metodiku EK a na základe údajov prognózy MF SR (časť II.3). Odhad elastičity salda verejnej správy na zmeny v produkčnej medzere preberá MF SR v plnej miere z odhadov EK vychádzajúcich z metodiky OECD¹⁸.

Druhou položkou, o ktorú je potrebné saldo verejnej správy upraviť, sú **jednorazové a dočasné vplyvy**. Pri ich identifikácii sa zohľadnili princípy definované EK blíže popísané v manuáli IFP¹⁹. Na základe dostupných informácií možno identifikovať nasledovné jednorazové vplyvy v rokoch 2013 a 2014 (v ostatných prognózovaných rokoch sa neuvažuje so žiadnymi jednorazovými opatreniami):

- V rámci zmien v kapitalizačnom pilieri sa na prelome rokov 2012 a 2013 dočasne otvoril kapitalizovaný pilier dôchodkového systému a sporitelia mali možnosť "vystúpiť" alebo naopak "vstúpiť" do II. piliera. V prípade výstupov poistencov vznikli jednorazové príjmy Sociálnej poistovni, ktoré zodpovedajú naakumulovaným aktívam sporiteľov. Počítavý vplyv jednorazovej legislatívnej zmeny na saldo²⁰ v roku 2013 predstavuje 0,3 % HDP.
- Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb uskutočnil aukciu na predaj volhých frekvencií na prevádzku mobilných sietí štvrtej generácie. V roku 2014 sa tak jednorazovo zvýšili nedaňové príjmy o 0,2 % HDP. Vzhľadom na výnimočnú výšku a naopakovanie v iných rokoch považujeme vplyv za jednorazový.
- Začiatkom roku 2014 došlo k právoplatnému uzavretiu súdneho sporu Protimonopolného úradu voči stavebným firmám podozrivým z kartelu. Pokuta zvýši nedaňové príjmy o 0,06 % HDP.
- V roku 2014 dochádza k jednorazovému navýšeniu odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach o 176 mil eur (0,25 % HDP). Kvôli výške pokuty presahujúcej 0,05 % HDP a neopakovaniu sa v iných rokoch považujeme vplyv za jednorazový.
- Za jednorazový príjem sa považuje aj mimoriadne navýšenie splácania návratnej finančnej výpomoci spoločnosti Cargo. Oproti splátkam v predchádzajúcim období dochádza k navýšeniu o 0,1 % HDP v roku 2014. Opatrenie sa klasifikuje ako jednorazové na základe rozhodnutia vlády a vplyvu nad 0,05 % HDP.

¹⁸ Girouard, N., André, Ch.: Measuring cyclically-adjusted budget balances for OECD countries. OECD Economics department working papers, no. 434, 2005.

¹⁹ IPP (2014) Manuál: Jednorazové vplyvy, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9595>

²⁰ Po prechode na metodiku ESA2010 od jesene 2014 nebude mať jednorazový presun aktív sporiteľov vplyv na saldo VS.